

bedringshusarbejde i Nyborg Straffeanstalt, der indeholder Regler, som paa en Række Punkter afviger fra dem, der ellers gælder for Fuldbyrdselsen af Forbedringshusarbejde. Det havde imidlertid været ønskeligt, om Afvigelserne havde været endnu flere, saaledes bl. a. ogsaa med Hensyn til *Navnet* paa den Straf, som de Unge udstaar, og den Anstalt, hvori Straffen udstaas, saaledes at man i større Udstrækning havde opfyldt Fængselsdirektoratets Ønske om at gøre Nyborg-Anstalten til et »Ungdomsfængsel«. Den gældende Straffelov af 10' Febr. 1866 dannede imidlertid en Hindring i saa Henseende, en Hindring, som man naturligvis ikke *kunde* overvinde ved en kgl. Anordning, og som man — af Hensyn til det foreliggende Udkast til en ny Straffelov — ikke *vilde* overvinde ved at søge tilvejebragt en ny Lov, der kun indeholdt en delvis Reform af vor gældende Straffelovgivning. Det maa imidlertid erkendes, at man ved den nævnte Anordning er naaet et godt Stykke fremad i den rigtige Retning og i alt Fald saa langt, som det overhovedet er muligt indenfor de Grænser, som Straffeloven drager for en Reformering af Straffuldbyrdselsen ad administrativ Vej.

Januar 1914.

Thorkil Fusing.

Norge.

Fra fængsels- og tvangsarbeidsvæsenet i Norge. Av byraa-
chef Hartvig Nissen.

L ø n s r e g u l a t i v. Ved behandlingen av fængselsvæsenets budget for terminen 1913—1914 forelaa en lang række andragender om lønsforbedringer. I sit budgetforelæg uttalte Justisdepartementet bl. a. at en gennemgaaende forbedring av fængselstjenestemændenes lønninger maatte ansees absolut nødvendig. De forandringer i forholdene, økonomiske og sociale, som den senere tid hadde bragt med sig, hadde gjort at de vilkaar som tjenestemændene virket under, ikke længer var holdbare. Det maa erindres, fortsætter departementet, at den første og vigtigste betingelse for at straffefuldbyrdselsen skal svare til sin hensigt, er at fængslernes tjenestemænd fylder sin opgave. Det er i den henseende ikke nok at de utfører det arbeide som paaligger dem, paa en maate som ikke kan klandres. Skal der kunne ventes det utbytte av fangebehandlingen som er ønskelig, kræves der

fra fængselstjenestemændenes side en utrættelig agtpaaagivenhet, en altid vaaken iver og interesse, et lyst sind, som ikke lar sig kue av alt det tunge og triste som fængselsarbeidet i mange henseender fører med sig. Men skal dette kunne opnaaes, maa der sørges for at tjenestemændene ikke stadig plages av næringssorg og bekymring for, hvorledes de skal kunne slaa sig igjennem. Fængselsvæsenets tjenestemænd har gjennemgaaende, heter det videre, en lang arbeidsdag, fuldt op at vareta og en gjerning med betydelig ansvar, som binder dem sterkt og som for mange av dem ikke engang slutter naar dagen er tilende. Baade under hensyn til arten og utstrækningen av deres arbeide er der fuld grund til at skaffe dem saadanne vilkaar at de kan leve paa en rimelig maate.

De lønninger som departementet fandt at kunne foreslaa, blev for de fleste tjenestemænds vedkommende samlet i et »lønregulativ for forskjellige av fængslernes tjenestemænd«, omfattende baade landsfængslerne (centralfængslerne) og de lokale fængsler. Dette var, under hensyn til det samlede beløp som kunde anvendes til lønninger, stillet op efter en omhyggelig vurdering av de forskjellige stillinger i forhold til hverandre. Departementet hadde herved for øie at det gjaldt at utvikle en sammenhengende etat for alle de forskjellige fængsler, en etat hvor tjenestemændene kunde oplæres i underordnede stillinger og ha utsigt til derefter at rykke op i høiere. En saadan ordning er, heter det i propositionen, det nødvendige grundlag for ethvert formaalstjenlig fængselssystem. Særlig er det i denne henseende av betydning at man til vaktmestere ved kreds- og hjelpefængslerne kan faa personer som er utdannet som betjenter ved landsfængslerne eller de største lokalfængsler. Ved lokalfængslerne er det fortrinsvis paa vaktmesteren ansvaret for fangebehandling og fængslets økonomiske drift kommer til at hvile. Departementet ansaa det derfor nødvendig at vaktmesterstillingerne ved de lokalfængsler som ikke er av de mindste, lønnes slik at erfarne og dygtige betjenter ved landsfængslerne og andre større fængsler kan se sin fordel i at søke dem.

Regulativet blev med nogen forandringer vedtat av Stortinget 16 mai 1913. Det omfatter ikke direktører, prester og læger og heller ikke vaktmesterne ved nogen av de mindste fængsler og andre tjenestemænd hvis løn er under 1000 kroner aarlig. De øvrige 224 funktionærer blev delt i 13 klasser med en grundløn ved ansættelsen fra kr. 2600,00

nedover til kr. 1000,00 med alderstillæg efter 3, 6 og 9 aar, i de 7 første klasser efter kr. 200,00 hver gang (lærerne ved de 3 landsfængsler for mænd dog efter kr. 300,00), i de øvrige efter kr. 100,00 hver gang. I 1ste klasse staar inspektorerne, forvalterne og verkmasterne ved Bodsfængslet, Akershus landsfængsel og Trondhjems landsfængsel, vaktmesteren ved Kristiania kreds-fængsel og bestyreren av Fællesutsalget i Kristiania med kr. 2600,00 stigende til kr. 3200,00. I 2den klasse: vaktmesterne ved Bergens kreds-fængsel og ved Kristiania kreds-fængsels anneks med kr. 2200,00, stigende til kr. 2800,00. I 3die klasse bl. a. vaktmesterne ved en del av de øvrige kreds-fængsler og større hjælpefængsler med kr. 2000,00, stigende til kr. 2600,00. I klasse 5 bl. a. vaktmesterne ved resten av de kreds-fængsler og hjælpefængsler som er lat med i regulativet, med kr. 1800,00, stigende til kr. 2400,00. I klasse 8 bl. a. opsyns-betjentene ved landsfængslerne med kr. 1600,00, stigende til kr. 1900,00. I klasse 9 bl. a. betjentene ved kreds-fængslerne i Kristiania, Bergen og Trondhjem med kr. 1500,00, stigende til kr. 1800,00. I klasse 11 betjentene ved de øvrige av regulativets kreds- og hjælpefængsler med kr. 1300,00, stigende til kr. 1600,00. Regulativet har videre bestemmelser om uniformsgodtgjørelse, regler for optjening av alderstillæg ved overgang fra en stilling til en anden, bestemmelser om fri læge og medicin, om fradrag i ovennævnte lønninger for bolig med lys og brænde o. s. v.

Tvangsarbeide efter løsgjængerloven. I tilknytning til de oplysninger om dette emne som er meddelt i tidsskriftets 3die hefte for 1913 (s. 259—260) skal her meddeles en kortfattet oversigt over tvangsarbeide i lovens seks første virkeaar, 1 august 1907—30 juni 1913 (nøiagtig 5 aar 11 maaneder). Opgaverne gjælder indsættelse efter dom. Indsættelser paa resttid efter løslatelse paa prøve er saaledes ikke regnet med. For at lette oversigten er det omhandlede tidsrum i flere anvendelser delt op i 3 10-aarsperioder, $\frac{1}{8}$ 1907— $\frac{30}{6}$ 1909, $\frac{1}{7}$ 1909— $\frac{30}{6}$ 1911 og $\frac{1}{7}$ 1911— $\frac{30}{6}$ 1913.

Det samlede antal indsættelser var:

	Ialt 1907—13	Derav i		
		1907—09	1909—11	1911—13
Mænd	677	274	201	202
Kvinder	198	75	37	86
Tilsammen	875	349	238	288

Indsættelser av mænd var saaledes ikke litet større i lovens to første virkeaar end i de følgende. I disse aar blev der gjennemsnitlig i løpet av ett aar sat ind 143 mot omtrent noiagtlig 100 i hvert av de næste fire aar. For kvinderne s vedkommende er bevægelsen derimot en anden. Efterat der i den første 2-aarsperiode var sat ind gjennemsnitlig 39 i løpet av ett aar, sank tallet i 1909—10 helt ned i 11, men steg i 1910—11 opover til 26 for baade i 1911—12 og 1912—13 at naa op i 43.

Av lovens enkelte bestemmelser er paa mænd særlig anvendt § 16. Den er brukt 402 ganger. Dernæst § 19 (139 ganger), § 4 (107 ganger), § 17 (68 ganger), § 2 (22 ganger) og § 5 (6 ganger). Paa kvinder er anvendt: § 4 (115 ganger), § 16 (84 ganger), § 17 (11 ganger) og § 19 (2 ganger). Da en og samme person ofte er dømt efter flere paragraffer samtidig, er summen av disse tal større end antallet av indsættelser.

Tvangsarbeiderne kan deles i 3 hovedgrupper: de som er kommet ind for løsgjænger i (efter §§ 4 og 5, alene eller i forbindelse med hverandre eller med §§ 2, 16, 17 og 19), de som er kommet ind for drukken skap (efter §§ 16, 17 og 19, alene eller i forbindelse med hverandre eller med § 2), og de som er kommet ind for ørkesløshet (§ 2 alene). Indenfor disse grupper fordeler indsættelserne sig saaledes:

	Mænd				Kvinder			
	Ialt	Derav i			Ialt	Derav i		
	19 ⁰⁷ / ₁₃	19 ⁰⁷ / ₀₉	19 ⁰⁹ / ₁₁	19 ¹¹ / ₁₃	19 ⁰⁷ / ₁₃	19 ⁰⁷ / ₀₉	19 ⁰⁹ / ₁₁	19 ¹¹ / ₁₃
Løsgjængeri . . .	109	39	27	43	114	35	13	66
Drukken skap . .	549	228	167	154	84	40	24	20
Ørkesløshet . .	19	7	7	5	—	—	—	—
Tilsammen . . .	677	274	201	202	198	75	37	86

Som man vil se, var antallet av dem som var sat ind for løsgjængeri større i sidste to-aar end i første. Dette gjælder begge kjøen, men var mest iøinefaldende for kvinderne. Drukken skapsbestemmelserne er baade for mænd og kvinder anvendt i stadig mindre omfang. For mændenes vedkommende utgjorde antallet av dem som var sat ind for løs-

gjængerer 14 % av samtlige indsættelser i første periode, 21 % i sidste periode, og antallet av dem som var sat ind for drukkenskap paa samme maate henholdsvis 83 % og 76 %. For kvindernes vedkommende var de tilsvarende tal: løsgjængerer 47 % og 77 %, drukkenskap 53 % og 23 %.

De tvangsarbeidstider som særlig er brukt, er 18 maaneder og 3 aar. Paa 18 maaneder kom ind 462 mænd (derav i de 3 to-aarsperioder: 231, 130 og 101) og 71 kvinder (35, 17, 19). Paa 3 aar kom ind 163 mænd (17, 57, 89) og 111 kvinder (33, 18, 60). Paa kortere tid end 18 maaneder er bare sat ind 33 mænd og 7 kvinder, nemlig 22 mænd og 6 kvinder i 1907—09, 10 mænd og 1 kvinde i 1909—11 og 1 mand i 1911—13. Bruken av disse korte tider var saaledes ikke bare meget ringe, men ogsaa sterkt avtagende. Av de 33 m. og 7 kv. var 11 m. og 1 kv. sat ind paa seks maaneder, 3 mænd paa ni maaneder, 18 m. og 6 kv. paa tolv maaneder og 1 m. paa femten maaneder. Antallet av dem som kom ind paa to aar var bare 14 mænd og 5 kvinder, paa fire aar 1 mand og 2 kvinder og paa seks aar 4 mænd og 2 kvinder. Da 18 maaneder er maksimum ved første gangs indsættelse for drukkenskap, og da 3 aar er maksimum ved fornyet indsættelse for drukkenskap og ved første gangs indsættelse for løsgjængerer, samt 6 aar maksimum ved fornyet indsættelse for løsgjængerer, vil det sees at det bare er i et forsvindende antal tilfælder at maksimumstiderne ikke er benyttet (i 48 tilfælder av 677 for mænd og i 14 tilfælder av 198 for kvinder). At bruken av 18 maaneder er i tilbakegang og bruken av 3 aar i fremgang skyldes dels den allerede paaviste stigende anvendelse av løsgjængeribestemmelserne og nedgang i anvendelsen av drukkenskapsbestemmelserne, dels den omstændighet at der i de senere aar er begyndt at komme ind igjen efter ny dom for drukkenskap folk som allerede før har været paa tvangsarbeide for dette forhold. De faa tilfælder av tvangsarbeide over 3 aar viser at indsættelser efter ny dom for løsgjængerer endnu ikke er blit mange.

Tvangsarbeiderne var ved indsættelsen i følgende alder: 16—17 aar: 2 m., ingen kvinder; 18—20 aar: 13 m. og 19 kv.; 21—24 aar: 45 m. og 32 kv.; 25—29 aar: 88 m. og 46 kv.; 30—39 aar: 233 m. og 55 kv.; 40—49 aar: 152 m. og 37 kv.; 50—59 aar: 112 m. og 8 kv.; 60—69 aar: 30 m. og 1 kv.; 70 aar og derover: 2 mænd. Der kan for mændenes vedkommende ikke paavises nogen særlig forskyvning indenfor de enkelte aldersklasser fra den ene periode til den

anden. Derimot synes der i de senere aar at ha været en forholdsvis sterkere indsættelse av unge kvinder end i de første aar. I de 3 to-aarsperioder blev der nemlig sat ind følgende kvinder: 18—20 aar: 6, 3, 10; 21—24 aar: 10, 6, 16; 25—29 aar: 15, 7, 24; ialt under 30 aar: 31, 16, 50 eller i procent av hver periodes samlede antal indsættelser: 41 %, 43 %, 58 %; 30 aar og derover: 44, 21, 36 eller 59 %, 57 %, 42 %. Antallet av kvinder under 30 aar er saaledes gaat op fra 41 % til 58 %.

Om tvangsarbeidernes b o s t e d kan merkes: bosted i Kristiania hadde ialt 236 m. og 135 kv., i andre byer 312 m. og 55 kv., i byerne ialt 548 m. og 190 kv., i landdistrikterne 29 m. og 4 kv., intet fast bosted 100 m. og 4 kv. Videre kan merkes at antallet av tvangsarbeidere med bosted i Kristiania var for mændenes vedkommende i nedgang (106, 66, 64), men for kvindernes vedkommende i opgang (50, 20, 65). Av de mænd som blev sat ind i hele 6-aarsperioden, hadde ialt 95 bosted i Bergen, 39 i Stavanger, 27 i Trondhjem, 19 i Fredrikshald, 18 i Kristiansand, 13 i Drammen, 12 i Kristiansund, 11 i Arendal, 11 i Aalesund o. s. v. Av kvindelige tvangsarbeidere hadde 34 bosted i Bergen, 7 i Stavanger, 7 i Trondhjem o. s. v.

Straffeanstalten i Riga. Nogle Indtryk fra et Besøg i et russisk Fængsel.

Under et Ophold i Riga i Juni Maaned 1913 havde jeg Lejlighed til at bese den store ny Straffeanstalt i denne By. Da det mulig vil interessere dette Tidsskrifts Læsere at faa lidt at vide om Forholdene i et moderne russisk Fængsel, skal jeg her meddele nogle af de interessanteste Indtryk, jeg modtog under dette Besøg.

Forsynet med Anbefalingskrivelse fra Hr. Fængselsdirektor Fussing søgte jeg Audiens hos Guvernøren for Lifland, Hr. Kammerherre Svegintjeff, der bor paa det gamle Slot i Riga. Det var en statelig, ældre Mand, der, iført sin smukke, hvide Uniformsfrakke, gjorde et særdeles distingveret Indtryk, og som talte Fransk som en indfødt. Han modtog mig meget elskværdigt og gav mig straks, da jeg havde fremført mit Ønske, der navnlig gik ud paa at faa den kvindelige Straffeanstalt at se for at kunne anstille Sammenligning med vor egen, den begærede Tilladelse, idet han samtidig gav en Funktionær Ordre til at føre mig over til Generaldirektøren